

EGER, A BAROKK VÁROS

6.2. Látnivalók a jelenben

Eger, a címben is jelzett „barokk város”, vagy „magyar Athén” belvárosának képét alapvetően meghatározzák az elmúlt évszázadok építkezései (és természetesen a XX. és XXI. század építési aktivitásai is – ezek azonban nem feltétlenül jelentik Eger legnagyobb vonzerejét) – lentebb egy szubjektív válogatást adunk közre abból, mit érdemes megnézni a városban, ha valaki turistaként ellátogat ide. Természetesen ez csak – mint jeleztük – válogatás, Eger ennél sokkal több és gazdagabb; mindenki kedvére válogathat a lehetőségek széles tárházából.

A késő barokk stílusban épült **Líceum** épületét a XVIII. század végén egyetem céljából építette gróf Eszterházy Károly püspök (6.9. ábra). Jelenleg egyetem működik benne, első emeletén pedig az országSZerte híres egyházmegyei könyvtár található. Számos régi kódex, kézirat, valamint a Magyarországon fellelhető egyetlen eredeti Mozart-levél is megtekinthető itt. Az épület

EGER, THE BAROQUE TOWN

6.2. Sights

The downtown of Eger, the “baroque town” or “Hungarian Athens” mentioned in the title, is fundamentally determined by the construction works of past centuries (and of course the architectural activities of the 20th and 21st centuries, however these are not necessarily the greatest attractions of Eger). In the following few paragraphs we offer you a subjective selection of what is worth seeing in the town if you were to come as a tourist. Of course this, as said before, is only a selection. Eger is a lot more and a lot richer; everyone can easily select something to his/her taste from the menu.

The late baroque style Lycée (**Líceum**) was built by Bishop Count Károly Eszterházy at the end of the 18th century with the objective of founding a university (Figure 6.9.). At present it is functioning as a university in which, on the first floor, the nationally renowned diocese library can be found. A number of old codices, manuscripts and

6.9. ábra. A Líceum épülete
(fotó: Győri Noémi)

Figure 6.9. The building of the Líceum
(photo by Noémi Győri)

tornyában működő Csillagászati Múzeum és a „Specula” periszkóp szintén kuriózumnak számít (<http://www.szalajka-volgy.hu/volgyon-kivul/eger-nevezetessegei>).

A **Bazilika** Eger egyetlen klasszicista építménye, Magyarország második legnagyobb temploma (6.10. ábra). A tekintélyes vallási épület Hild József tervei alapján, 1831 és 1837 között épült Pyrker János László érsek megrendelésére. A főszékesegyház előtti téren álló szobrok Marco Casagrande, olasz szobrász alkotásai (<http://www.szalajka-volgy.hu/volgyon-kivul/eger-nevezetessegei>).

6.10. ábra. A Bazilika épülete
(fotó: Dobos Anna)

Figure 6.10. The building of the Basilica
(photo by Anna Dobos)

A 2014-15-ben felújított Dobó téren áll a szintén újjászületett **Minorita templom**, Eger legszebb barokk temploma (6.11. ábra). A templomot 1771-ben Pádúai Szent Antal tiszteletére szentelték fel. Tervezője valószínűleg Kilian Ignaz Dientzenhofer volt, de a művészeti tervek Gerl Mátyásnak, a bécsi hercegérsek építészének is tulajdonították. Az építést Falk János és Nietschmann János egri építőmesterek vezették (<http://eger.utisugo.hu/latnivalok/minorita-templom-eger-44680.html>).

A török megszállás után az Egerbe visszatérő Fenessy György püspök már nem akart a Várban lakni. A polgári városban vásárolt két telket, és az **érseki palota** építéséhez szükséges tufakövet a mögöttes dombból termelték ki. Ennek köszönhetően egyrészt megépült a palota, másrészt kialakult az a hatalmas **pincerendszer**, ahol a Gyöngyöstől Munkácsig terjedő szőlőterületekről származó borok decimáját (dézsmáját – tize-

the only letter penned by Mozart to be found in Hungary is kept here. The Astronomical Museum and the “Specula” periscope located in the tower of the building is also a rarity (<http://www.szalajka-volgy.hu/volgyon-kivul/eger-nevezetessegei>).

The Basilica is the only classicist building of Eger and also the second largest church in Hungary (Figure 6.10.). This prestigious sacral building was built in accordance to the plans of József Hild between 1831 and 1837 upon the orders of Archbishop János László Pyrker. The sculptures standing in front of the Basilica are the works of the Italian sculptor Marco Casagrande (<http://www.szalajka-volgy.hu/volgyon-kivul/eger-nevezetessegei>).

On Dobó square, redesigned in 2014-15, stands the **Greyfriars Church** which was also restored in the same years and is the most beautiful baroque church of Eger (Figure 6.11.). The church was dedicated to St. Anthony of Padua in 1771. The designer was probably Kilian Ignaz Dientzenhofer but the artistic planning was attributed to Mátyás Gerl, the architect to the Archbishop of Eger. The construction was managed by the Eger builders János Falk and János Nietschmann (<http://eger.utisugo.hu/latnivalok/minorita-templom-eger-44680.html>).

6.11. ábra. A Minorita templom (Szent Antal) és a Városháza (fotó: Dobos Anna)

Figure 6.11. The Greyfriars Church (St. Anthony) and the Town Hall (photo by Anna Dobos)

After the Ottoman occupation when Bishop György Fenessy returned to Eger, he did not prefer to live in the castle any more. He bought two plots in the civil town and the tuffstone to build the **Archbishop’s Palace** was quarried from the hills behind the town. On one hand this

dét) tárolták. A pincerendszer a Hatvani-kaputól a Rác-kapuig három kilométer hosszan nyúlt el a város alatt. A mai pince legszebb része az Oszlopos terem, ahol 7x7 pinceág sakktáblaszerűen hálózta be a teret (<http://eger.utisugo.hu/latnivalok/egykori-erseki-pincerendszer-eger-90469.html>).

Az **egri megyeháza** a barokk épületeiről nevezetes Kossuth Lajos utca 9. számú épülete. Heves vármegye közgyűlése 1747 decemberében határozta el, hogy a megyének állandó székházat kell építeni – ehhez megvásárolták az akkori Fekete Sas fogadó helyét, és ezen a telken építhették fel az U alakú hivatali épületet. Az épületben található gyönyörű kovácsoltvas-kapu Fazola Henrik munkája. A megyeháza külső falán kicsiny emléktábla emlékeztet a várost 1878. augusztus 31-én elpusztító árvízre (www.wikipedia.org).

A **Megyeháza-börtön** épületét 1764-69 között építették barokk stílusban, ami a funkcióra való tekintettel ritkaságnak számított. A homlokzaton levő kálvária szobrait Singer Mihály készítette. Érdekesség, hogy a rabok foglalkoztatására 1832-ben selyemgombolyító üzemet építettek a közelben. A börtönépület közepén kialakítottak egy kápolnát, amelyek falán nyílásokat helyeztek el, így minden rab „részt vett” a miséken. A legfelső emeleti szintet 1838-39-ben építették, ahová az evangélikus rabokat helyezték el, és egy kápolnát is kialakítottak számukra (<http://eger.utisugo.hu/latnivalok/megyehaza-borton-eger-44908.html>).

Az Egri csillagok fő helyszínén, a **Várban** a Kazamata, a Hősök terme, a történeti és időszakos kiállítások, a Képtár, a Romkert, Gárdonyi Géza sírja, az Ispóty pince, a Panoptikum, valamint az Éremverde kínál változatos időtöltést gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt (<http://www.szalajka-volgy.hu/volgyon-kivul/eger-nevezetessegei>).

A **Minaret** Európa legészakibb, a török korból származó emlékműve. Az építmény tetradekagon (tizennégyszög) alaprajzú, és 40 méter magas. A faragott homokkőből épült torony viszonylag jó állapotban vészelté át az évszázadokat. Magas törzsén belül 97 csigalépcsőfok vezet fel a körerkélyre, ahonnan csodálatos panoráma tárul a kitarató látogatók elé (<http://www.szalajka-volgy.hu/volgyon-kivul/eger-nevezetessegei>).

A Művészetek Házával szemben látható a barokk **Szent Bernát templom** és a ciszterci rendház, amely ma a Gárdonyi Géza Ciszterci

resulted in the Archbishop's Palace being built, on the other hand the huge cellar network was created where all the “decima” (tithe – tenth) of the income from the vineyards stretching from Gyöngyös to Munkács were stored. The cellar network stretched over three kilometres under the town, from the Hatvan Gate to the Rác Gate. The most beautiful part of the cellar today is the Pillar hall, where 7x7 cellar branches criss-cross the space like a chess board (<http://eger.utisugo.hu/latnivalok/egykori-erseki-pincerendszer-eger-90469.html>).

The **Eger County Hall** is located on Kossuth Lajos Street, which is famous for its baroque buildings, at number 9. The general assembly of Heves County decided in December 1747, that the county needed permanent headquarters and to this purpose they bought the plot of the Black Eagle Inn and built the U shaped office building there. The beautiful wrought iron gate of the building is the work of Henrik Fazola. On the outside wall of the county hall a small memorial plaque reminds of the devastating flood, on the 31st of August 1878, which destroyed the town (www.wikipedia.org).

The building of the **County Hall Jail** was undertaken from 1764-69 in baroque style, which was a rarity considering the function of the building. The statues of the Calvary on the facade were sculpted by Mihály Singer. It is of interest that, for the employment of the convicts, a silk spooling factory was built nearby in 1832. In the centre of the jail building a chapel was created, on its wall they made openings to enable all convicts to “participate” in the mass. The top floor was built in 1838-39 to lodge the Lutheran convicts and even a chapel was erected for them (<http://eger.utisugo.hu/latnivalok/megyehaza-borton-eger-44908.html>).

In the **Castle**, the main setting for the book and location for the film “Stars of Eger”, the Casemate, the Hall of Heroes, the historical and temporary exhibitions, the Picture Gallery, the Ruins, the tomb of the writer Géza Gárdonyi, the “Ispóty” (Hospital) Cellar, the Panoptikum (wax museum) and the Mint offer varied pastimes for both children and adults. (<http://www.szalajka-volgy.hu/volgyon-kivul/eger-nevezetessegei>).

The **Minaret** is the northernmost Ottoman monument in Europe. The layout of the 40-metre high building is tetra-decagonal (fourteen-an-

Gimnáziumnak és Kollégiumnak ad otthont. A templom a jezsuita szerzetesek nevéhez fűződik, akik 1644-ben jelentek meg Egerben. Rendházukat 1700 - 1727 között építették meg, ám a templomot csak 1730 körül kezdték el. 1743-ban sikerült befejezni, a tervező Pethő István jezsuita építész volt (<http://eger.utisugo.hu/latnivalok/cisztercita-templom-eger-90466.html>).

A mintegy 22 hold kiterjedésű zöldterület, az **Érsekkert**, Eger központi parkja (6.12. ábra). Eszterházy Károly idejében kerítették el a környező erdőből, a közepén található szökőkutat viszont csak 2000-ben avatták fel. A francia parképítő művészet hagyományait őrző park 1919 óta közkert, előtte érseki magántulajdon volt (<http://www.szalajka-volgy.hu/volgyon-kivul/eger-nevezetessegei>).

A környék termálvizekben gazdag vidék, s ez alól – szerencsére – Eger sem kivétel. Magyarországon egyike volt az elsőként gyógyfürdő létesítésére engedélyt kapó településeinknek, még

(gled). The tower, built of carved sandstone, has survived the centuries in relatively good condition. Approximately 97 steps lead up its high trunk to the circular balcony from which a wonderful view opens up to the visitors (<http://www.szalajka-volgy.hu/volgyon-kivul/eger-nevezetessegei>).

Opposite the House of Arts is the baroque **St. Bernard Church and Cistercian Monastery**, which hosts the Gárdonyi Géza Cistercian Highschool and Dormitory today. The church is associated with Jesuite monks who appeared in Eger in 1644. They built their monastery between 1700 and 1727; however they only started to build the church around 1730. It was finished in 1743, the plans were made by the Jesuite architect István Pethő (<http://eger.utisugo.hu/latnivalok/cisztercita-templom-eger-90466.html>).

The green area covering nearly 12 hectares is the **Archbishop's Garden (Érsekkert)**, the central park of Eger (Figure 6.12). It was fenced

6.12. ábra. Az Érsekkert központi szökőkútja (fotó: Tarjáni Stella)

Figure 6.12. The central fountain of the Archbishop's Garden (photo by Stella Tarjáni)

a XX. század elején. De az egeri fürdőélet gyökerei ettől is régebbi időkre röpítik az ide látogató vendégeket: az egeri **Török Fürdőt** még a törökök építették a Hódoltság ideje alatt, 1610 és 1617 között (<http://eger.utisugo.hu/latnivalok/eger-torokfurdo-eger-44918.html>).

A ma közel 200 pincét számláló **Szépasszony-völgy** neve az elmúlt évszázadokban szorosan összekapcsolódott az egeri borokkal. A pincéket az Eger határában több száz méter vastagságban megtalálható, vulkanikus eredetű riolituffba vágták, amely kiválóan alakítható (<http://www.szalajka-volgy.hu/volgyon-kivul/eger-nevezetessegei>).

off in the times of Károly Eszterházy from the neighbouring forest; the fountain in its centre was only inaugurated in 2000. The park, following French park building traditions, has been in public ownership since 1919. Prior to that date it had been the private property of the Archbishop (<http://www.szalajka-volgy.hu/volgyon-kivul/eger-nevezetessegei>).

The region is rich in thermal waters and fortunately Eger is not an exception. It was one of the first settlements to receive permission to establish a thermal baths at the beginning of the 20th century. However the roots of bath tradition in Eger will take the visitors further back in time: the **Turkish Bath** of Eger (**Török Fürdő**) was built by the Ottomans during their occupation between 1610 and 1617 (<http://eger.utisugo.hu/latnivalok/eger-torokfurdo-eger-44918.html>).

The **Valley of Beautiful Women (Szépasszony-völgy)**, with nearly 200 cellars, was closely linked to the fame of the Eger wines. The cellars were excavated into the volcanic rhyolite tuff that is several hundreds of metres thick around Eger but can be easily cut. (<http://www.szalajka-volgy.hu/volgyon-kivul/eger-nevezetessegei>).